

NÉPNEVELŐ.

KATH. NEVELÉSOKTATÁSÜGYI LAP.

<p>Megjelenik a szorgalmi időben minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár: Egy évre 2 frt Félévre. 1 frt Egyes szám ára 10 kr.</p>	<p>Szerkesztő és laptulajdonos: Dr. Komlóssy Ferencz. Főmunkatárs: Zelliger Vilmos.</p>	<p>Az előfizetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a „Népnevelő” szerkesztőségére címezve Budapestre (VI. Érsek-utca 2. szám) küldendők.</p>
---	--	---

TARTALOM: A zóna nevelésügyi szempontból. Hunkár Gézától. — Ki a jó tanító és nevelő. Nagy Józseftől. — Az írásbeli dolgozatok kijavítása. Viszoly Istvántól. — Tárcza: Első osztály. Cenner Lajostól. — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Tanügyi tájékoztató. — Hirdetések.

A zóna nevelésügyi szempontból.

Kicsit furcsa, kicsit erőltetettnek látszik, kicsit bizarr eszmének tűnik fel, de bizony van a zónának nevelésügyi szempontból is jó hatása, vagy legalább lehetne — azaz, hogy kellene lenni. Nem akarom azt állítani, hogy csak Budapesten van okos ember, vagy hogy csak itt lehet azzá, de hogy a művelődés eszközeit a fővárosban leginkább találhatni fel — az bizonyos. S mivel manapság nem lehet már beérnünk sem a szemlélődési sem az öntapasztalati bölcseséggel — mert hisz mindenki ki nem találhat mindent — hozzá kell látnunk, hogy a mások, egyes kiváló erők tapasztalatait látás vagy hallás útján megszerezzük. S mivel a fővárosban, mint a szivben a vér, az ország anyagi és kiváltkép szellemi ereje összpontosul, mi természetesebb, mint hogy a javából, a központból, a bőségből merítsen mindaz, a ki csak hozzá jut.

A ki csak hozzá jut. Ez volt eddig a főbökkenő. Mert ép úgy, mint a házasok is belátják lassan-lassan, hogy turbékolásból nem lehet megélni és ép úgy, mint a hadviseléshez pénz, pénz és ismét pénz kell, a szellemi kincsekhez is anyagi uton a központban összehalmozott tapasztalatokhoz is csak pénz árán lehet hozzájutni, pénzért kell odautazni. Hány és hány tapasztalatszomjas, öntökéletesedés után vágyó ismereteit és szakjártaságát bővíteni törekvő szellemnek állt eddig útjában a prózai akadály: a szükséges költségek hiánya. Hányan voltak eddig, a kik nevelés ezen avagy más ágát tanulmányozni óhajtották s a kik előtt mint egy távollevő szellemi kincs lebegett a főváros, a hol az ember bőven megtalálja a szükségességeket, ha oda juthat. De ez a „ha” mindig fölütötte a fejét. Ezt a kellemetlen „ha” szócskát törölni el a zóna, vagy legalább nagyban megcsorbítja az élet.

Arról fölösleges még csak szólni is, hogy az önművelés minden tanítónak szükséges, hogy tapasztalatainak kibővítése kinek-kinek saját hasznára van. Hogy pedig minderre a fővárosban ezerszer több az alkalom, mint a vidéken, az is bizonyos. Itt vannak az általános és szakkönyvtárak, a

nemzeti és szakmuzeumok, mintaszertleg, a nevelés kellékeinek teljesen megfelelőleg berendezett iskolák, képezdék úgy elemi, polgári, mint kisdóvó intézetek, melyeket gyakran a fővárosiaknál is buzgóbb vidékiek bizonyára sokszor meglátogattak volna, ha módjukban lett volna. De ismét útjukban állt a „h a.” Ezen segített a zóna, innen is félrelökte a zavaró „h a”-t.

Többnyire a fővárosban fordulnak meg hazai és külföldi jeles paedagogusok, kik hasznos felolvasásokat, tapasztalatdus előadásokat tartanak oly paedagogiai kérdésekről, melyek minden tanítót közelről érdekelnek, melyeket meghallgatni eddig is nagy haszonnal járt volna, ha az érdekeltek áldozhattak volna annyit. Azt az „a b n y i t” innen is kiküszöbölte a zóna.

Most van szó a tanító-gyűlésekről. Hányszor lett volna eddig is jó a tanítók közérdekeit együtt megvitatni, ha nem is gyűlés alakjában, de legalább a gyűlésekre előkészítőleg, vagy társas összejövetelekben paedagogiai kérdéseket fejtegetni s egymás tapasztalataim okulni, ha jutott volna az ilyesmire költség! A költség szó rettenetességét itt is devalválta a zóna.

Milyen jó lett volna, ha szórakozás vagy társas összejövetelek céljából, megismerkedés, együttműködés és az összetartozáság érzetének emelésére a tanítók néha-néha csoportonként itt vagy ott találkozhattak volna. De ki győzze ezt pénzzel? Győzi most a zóna.

Ennyiben foly a zóna a nevelésügyre. Azaz, hogy azt még most nem tudhatjuk, hogy befoly-e, hanem hatással lehetne s reméljük, hogy lesz is. Reméljük, hogy kétféleképen fogja magát t. cz. Zóna ur érvényesíteni. Először is lehetővé teszi azoknak, kiknek eddig ez őszinte vágyuk volt, hogy csakugyan ide-ide ránduljanak a fővárosba ismereteik bővítésére, másodsor, hogy életre ébreszti azokat, a kik eddig kedves és ügyes kifogásnak használták a lamentatiót: n i n e s p é n z. Elmennék, meglátogatnám e vagy ama helyet, szerettem volna ezen vagy azon jeles felolvasáson ott lenni, de nem győztem utiköltséggel. Ezekről most lerántja a takarót a zóna. Fázni fognak ugyan, de még is fel kell nekik kelni. No de majd megszokják.

Lendületnek indított már a zóna eddig is sok mindent, indítsa lendületnek a paedagógiát is, mert az bizony megérdemli. **Hunkár Géza.**

Ki a jó tanító és nevelő?

Minden embernek kettős rendeltetése van, egyik: hogy e földön Istenhez mindinkább hasonlónak lenni törekedjék, hogy ez élet után Vele örökre egyesülhessen; a másik: hogy ama helyet, melyet az életben, illetve társadalomban elfoglal, becsületesen és lelkiismeretesen betölthesse. A tanító és nevelőnek tehát oda kell törekednie: hogy gyermekeit a földi életben kezdődő, de teljessé csak a síron túl leendő boldogság részeseivé, Isten országának örököséivé nevelje. Azért

1-ör. Jó tanító és nevelő az, kinek eszményképe Jézus Krisztus. Ő ama mester, ki minden nevelő fölött áll, Ő ama Isten-ember, kinek egész földi élete mint fénylő és világító torony emelkedik ki az emberi gyarlóság hullámai közül úgy annyira, hogy a mely tanító és nevelő e földön az Ő általa megvilágított ösvényen halad, az biztosan célt fog érni gyermekei kettős rendeltetésének munkálásában.

Az ember lélek nélkül holt, és sem élni, sem gondolkodni nem képes, viszont a lélek test nélkül oly megfoghatatlan szellemi lény, melynek házája nem e világból való.

Ebből látható, hogy sem egyik, sem másik egyedül nem teszi az embert. Hanem e kettő, t.

TÁRCA.

Első osztály.

Egész házesapatok kis népessége verődött össze, fej fej mellett, sűrűn tele a padok a legapróbb tudósokkal, vagy inkább tudósjelöltekkel. Idegenül néznek a kivánsi szempárok a belépő tanítóra, sejtelmek támadnak a gyermekfőben a köztük járkáló egyetlen felnőttnek szándékairól, másrészt pedig úgy homályosan, inkább öntudatlanul megmozdul bennök az önértékfejlesztő tudat: én már iskolásfiú vagyok. A földből alig kinőtt emberkék már multjukra gondolnak vissza, a multa mikor még semmik sem voltak, csakis gyermekek; szembe állítják ezzel magukban a jelent, a mostot, mikor már ezimük, foglalkozásuk, hogy ne mondjam, rangjuk van: iskolásfiú! Ilyenféle gondolatok kóválygása látszik az önértéktől boldogan mosolygó eseppecske arczokon, amely tudat nagyban segíti leküzdeni a félelmet, az idegenszerűséget, a szokatlaniságot.

Felnőtt tapasztalt emberen is gyakran erőt vesz a helyzet szokatlanisága s nem egyszer mélyen érezzük egy előttünk ismeretlen, csak most megnyílt körnek nyomasztó hatását — hogy ne kellene a 6 éves apróságnak félelemmel küzdenie az iskolába járás első hetében, aki előtt akkor mutatkozik először az élet, ki akkor kénytelen először tapasztalni, hogy a szülői házon és rokonain kívül még nagy ám ez a világ és hogy már ezentul ő

i. a test és lélek, valamint azok eredeti összes tehetségeinek összege képezik az embert, kit hogy célját mind e földön, mind a túl világon elérje: nevelni és tanítani szükséges. Ha tehát az embernek nevelés és oktatásra van szüksége, akkor önként következik, hogy e nevelés és oktatásnak mind a testi, mind a szellemi tehetségek művelésére kiterjedőnek, vagyis általánosnak kell lennie.

„Ki ne ismerné a test és szellem közti szoros viszonyt, vagy az ész, szív és akarat visszaható befolyását egymásra? Az érzékiség anyagot, a képzelet élénkséget, az értelem alaposágot, az ész világosságát nyújt a fogalmaknak. — Mit ér a leg-erősebb, legegészségesebb test, ha nincs művelt szellem, mely azt felhasználhatná? — Lehet valakinek élénk képzelete, igen hü emlékezete, de mire megy azzal, ha ítélőtehetsége gyenge? — Mit ér az érzelem akarat nélkül; avagy hová visz az akarat, ha nincs ész, mely azt szabályozná?” (Szilasy A. Neveléstudománya.) Vagy mit ér a legnagyobb ismerethalmaz, ha nincs értelem, mely azt gyakorlatilag feldolgozni, értékesíteni tudná? Azért:

2-or. Jó tanító és nevelő az, ki a gyermek összes tehetségeit egyaránt általánosán műveli és nemesíti, hogy őt egykoron az élet nagy színpadán minden szerepre, minden pálya elviselésére alkalmassá tegye. „Neveld őt — mondja Herder — minden állásra, minden viszontagságra, minden zivatarra, mely érheti.“ — „Ugyan vegyétek — mondja Rousseau — minden előtt az embert tekintetbe s ne azt, ami nem. — Nem látjátok e be,

neki is bele kell keverednie ebbe a csupa idegen emberekből álló világba. Ilyen tisztán, ily erős vonásokkal persze nincsenek ezek a dolgok a gyermek képzeletében leírva, sem az önértékről nincs oly meghatározott fogalmuk, hogy maguknak vagy pláne másnak arról számot adhatnának. De, hogy úgy zúrzavarosan, elmosódva meg van ez bennük, elárulja azt az a szorongás, az az aggályteli és mégis mosolygó tekintet, az a heves kivánsóság, az az ügyetlen, de mégis jól álló buzgó ragaszkodás az iskola külső rendjéhez, mely iránt oly nagy érdeklődést szokott mutatni az első osztályos, már iskolásfiú az első hetekben.

Félelem és önérték — ez a kettő küzd egymással a gyermeki lélekben, mikor rálép a legelső életpályára. A melyik túlsúlyra kerül, az formálja ki a esőpség viseletét nem csak az első hétre, de az egész esztendőre. Hogy pedig melyik nyomja le a serpenyőt, az a megelőző neveléstől függ. Az elkényeztetett, üvegházi gyermekeknél bizonyára a félelem kerül felül, de tessék elhinni, hogy a túlszilaj gyermekek is eleinte roppantul ijedősek az iskolában. Legkönnyebben élnek bele magukat a rendes iskolába járás gondolatába azok, kik otthon fegyelemhez vannak szokva, de nem a szeretetlen fegyelemhez — és azok, kik nem ugyan az eléggé nem helyteleníthető ugyan. gyermek világban forogtak, miket ugynevezett előkelőink a la nagyoknak arrangiroznak a gyermekek számára, de a kik mégis láttak már előbb is idegen arczokat.

Értem, teljesen értem azokat a félelem saj-

hogy midőn kizárólag egy állásra nevelitek őt, ez által minden más állásra haszonvehetetlenné s ha a sorsnak tetszik szerencsétlenné, boldogtalanná teszitek?” (Rousseau Emilje 1813. III. p. 68. 70.) Az itt idézettek igen szépen bizonyítják, hogy egész embert csak az összes tehetségek művelése által lehet nevelni, s hogy az egyoldalú nevelés káros, mely előbb utóbb megbosszulja magát.

3-or. Jó tanító és nevelő az, kinek szívében a vallásosság mennyei lángja ég s ily szellemben működik magasztos pályafutásán.

„Mi a vallás? kérdé egy jeles író és nevelő (Jean Paul) — „Imádva mondjátok rá e feleletet: — Hit az Istenben.“ — No a mai korban mélyen elszomorító példáit látjuk a hitetlenségnek, ez Isten nélküli nevelés káros voltának és borzasztó következményeinek. — Ma már egész leplezetlenül szabadon jár a bűn az életben s mérges lehelletével megrontja még az ártatlan gyermekesereg szíveit is, s ha a tanító és nevelő nem ápalja a gyermeki szívet a vallás égi virágát, be nem csepegteti kebelébe a hit, remény és szeretet gyógyító balsamát, akkor előre megásta gyermekének erkölcsi sirját. Mert óvhatja gyermekének testi épségét, művelheti szellemi tehetségeit, ékesítheti eszét, ügyessé, sokoldaluvá, ismeretekben gazdaggá teheti a gyermeket, de romlottá, hideggé, érzéketlenné teszi szívet, úgy hogy később nem lesz képes ellentánni az élet erkölestelen csábításainak uszni fog a romboló árral, mely az elégedetlenséghez, a boldogtalansághoz, az életuntsághoz s

tolta könyecskéket a szomorú kis arezon, mely nem egy kis ártatlannak szemecskéjéből gördül alá az első napokban. Oly sivárnak, üresnek tűnik fel előtte az a száraz iskolaiság, úgy nyomja keblét az a barátságtalan komolyság, úgy lelkére nehezedik ez az élettelen esőndesség, az a rideg szabályszerűség. Ez az első gond az életben; neki ép oly komoly gond, mint akár egy államtitkárnak az ország sorsa. Még komolyabb, mert nála eddig ismeretlen.

Ami a kezdő iskolásgyermek lelkére, kedélyére leginkább nehezül, az helyzetének hirteleni változása. Akárkit is kellemetlenül lep meg egy gondtalan életnek hirtelen abbahagyása, hogy azt ismeretlen körülményekkel cserélje fel; annál inkább hat ez a gyenge iskolásfiú lelkére. S minél inkább érzi, a különbséget a szülői ház és az iskola között, annál inkább fél, annál tartózkodóbb. És most jutottam oda, amiért ezt a sok betűt eddig leirtam: az első osztályban működő tanító feladatához. Mondhatnám, hogy: tanító tanító, mindegyiknek ugyanaz a feladata. Bocsánat, nem egészen. Az első osztályt „kezelő tanítónak legalább 50%-al többet kell a nevelésre fordítania, mint a többi osztályokban működő kollégáinak. Az iskolának ugyan főcélja a tanítás, természetesen a neveléssel összekötve, de minél kisebb a gyermek, vagy minél alacsonyabb osztályba jár, annál több percet kell a nevelésnek szentelni, következésképp legtöbbet az első osztályban. Itt — különösen az év elején — arra

ebből kifolyólag az öngyilkossághoz, a börtönhöz, vagy nem ritkán a bitófához vezet.

Azt mondja a közmondás: „A szokás természeté válik.“ A szoktatást a tanítónak és nevelőnek igen korán kell kezdenie. Hisz önmagunkon tapasztalhattuk, hogy a zsenge korban testi vagy szellemi életünkre, szívünk vagy elménk tette be nyomások örökre emlékezetessékké lettek keblünkben. A szántóvető hite szerint a földben vetett mag a legtermékenyebb, úgy a gyermekelet első homályában, első ködében tett erkölcsi vetés is a legerősebb gyökeret ver a szívben s a további években dusan fizető termést igér.

4-er. Jó tanító és nevelő tehát az, ki korán szoktatja a gyermekeket minden széphez, jóhoz és nemeshez, különösen az engedelmességhez, az illemhez, a hálához, a munkához s az imádság által Isten iránt forró szeretethez. A gyermek már a zsenge korban is néma áhitattal néz azokra, kik előtte buzgón imádkoznak, s később mily elragadó látvány az, midőn egy gyermekesereg összekulesolt kezekkel a hála, szeretet és alázat érzelmeitől áthatva az Ur templomában imádkozik. Az imádság Istenhez emeli az embert s vigaszt, enyhülést nyújt a csapás és keserűség óráiban.

Mindnyájunk előtt tudva van, hogy a nevelés és oktatás egyik lehathatósabb előmozdító eszköze a jó példa. Valamint a visszhang barátságos kiáltásra, barátságos hangot ad, úgy a jó példa is a szívben hasonló érzelmeket ébreszt. A jó példa tehát már félnevelés, sőt erkölcsi jellemet sok em-

is kell vigyázni, hogy a szülői ház és az iskolabajlás közti zökkenést a gyermek lehető kevéssé érezze, azaz iparkodjék a tanító az átmenet hirtelenségét enyhíteni és a szülői ház és az iskola közti modern különbséget a minimumra redukálni. Erre pedig az egyetlen eszköz az, hogy az első osztályos gyermekek iránti bánásmódban ne a tanító, hanem az atya lépjen előtérbe. Az atya nevel, a tanító oktat. Szükség van mindkettőre, de az első osztályban az atyára jobban.

Sehol sem lehet eléggé hangsúlyozni a gyermekek iránti szeretetet, a fellépésben, a bánásmódban, nem szavakban nyilatkozó szeretetet, az önzetlen odaadást, a tapintatot — de sehol nincs ez annyira helyén, mint az első osztályosoknál; itt is különösen az első he'ekben. Mert az első osztályban szerez magának a gyermek arról fogalmat, hogy mi az az iskola. És az első benyomás kitörülhetetlen, azt mindnyájan tudjuk. Ez az első benyomás pedig a tanítótól függ. Ha a tanító csak mint tanító lép be osztályába, mereven hidegen, érzéketlenül — mindent elrontott, a saját munkáját pedig meghatványozta. De ha mint atya, barátságosan, szeretettel és tapintattal megy először a gyermekek közé, elsimitotta a félelem szülte akadályokat s azon kívül a maga dolgából — hogy megint számtani kifejezést használjak — gyököt vont. A gyökönás ugyan nehezebb, mint a hatványozás, de hasznosabb.

De azt hiszem, mi nem a könnyűt keressük, hanem a hasznosat. *Cenner Lajos.*

ber egyedül szülői, nevelői, vagy környezete jó példának köszönheti. Csaknem lehetetlen, hogy a jó és nemes lelkű emberek között nevelt gyermek gonoszszá fajuljon.

5-ör. Jó tanító és nevelő tehát az, ki egyrészt azon van, hogy a gyermek szülői, előljárói s környezői között mindig csak jó példát lásson, másrészt saját erkölesi, családi, társadalmi életének jó példájával vonzza és oktatja mindazokra, mik neki szükségesek s tiltja azoktól, mik testi vagy szellemi életére károsak. A nevelés és oktatás jó példa nélkül igen kevésre mehet, mert mint a tapasztalás bizonyítja a szó buzdít, de a példa vonz.

6-or. A jó tanító és nevelőnek őszinte gyermek-szeretettel kell bírnia. A nevelés oktatás sikerének egyik főfeltételét: a gyermekek bizalmát csak a szeretet képes megnyerni. E nélkül minden nevelés és oktatás meddő munka, mely kellő eredményt felmutatni nem képes. A nevelőnek, midőn az oktatás szent csarnokába belépett, önmagáról mintegy meg kell feledkeznie, s ugyyszólván a gyermekekért kell élnie. E nemes, önmagát elfeledő szeretet képes csak a nevelés rögzös pályáját járhatóvá tenni, annak sok keserőségeit megédesíteni s a világ gyakori hálátlanságáért égi kárpótlást nyújtani.

Minden oktatást nevelésnek kell megelőznie, a nevelés az oktatásnak alapja, s ha az alap jó, bátran lehet arra építeni. Tudva van, hogy a gyermek első nevelője és tanítója a szülő. Fájdalom! a szülői nevelés a mai korban nagyon ferde irányu, és Isten nélküli. S ha a tanító az iskolában is önérdék, kegyhajhászat, vagy egyéb privát ambícióból e modern, divatos nevelésnek tömjénez, akkor csak folytatólagosan vezeti a gyereket a téves uton, mely előbb nagy utóbb az erkölesi megsemmisülés örvényéhez vezet.

7-er. Jó tanító és nevelő tehát az, ki az iskolában a ferde irányu szülői nevelést ellensúlyozza, azt a helyes és igaz utra tereli s minden tantárgyat az Ur szellemében ad elő.

Szerintem, ime ezek azon főbb tulajdonságok és eljárási szabályok, melyeket minden jó tanító és nevelőnek bírnia s melyek szerint eljárnia szükséges. Igyekezzünk ezeket megszerezni valamenynyien s tartsuk azokat mindenkor szemünk előtt, mert csak így működhetünk sikerrel e terhes pályán. S megtéve kötelességeinket Isten, haza és társadalom iránt, élünk alkonyán örömmel és megnyugvással tekinthetünk vissza megfutott pályánkra, s elmondhatjuk a költővel: „Szent hazánk, megfizettük mind, mivel csak tartozánk.”

Nagy József.

Az írásbeli dolgozatok kijavítása.

Mielőtt a fölveti ezim fölött elmondanám székény nézeteimet, röviden végigfutok a népiskola valamennyi osztályán.

Az első osztályt vezető tanító, mielőtt a tulajdonképeni írva-olvasás tanításához fogna, legelőször is írási előgyakorlatokat tart. Kis ujoncait mindegyiknél a pontok, az álló és fekvő vonalak helyes

lerajzolásában gyakoroltatja; azután gyakoroltatja őket az egyenközü — vonalak húzásában; erre a jobbra-balra dülő vonalak, a jobbra-balra domborodó és gyűrű vonalak alkotásában; vékony és vastag vonalak, görbe, vagyis: hullámzó, kigyózdó, esiga vonalak készítésében; különböző igen egyszerű tárgyak lerajzolásában.

Ha már a kis növendékek ezek készítésében elég ügyességgel bírnak, a betűk írásában gyakoroltatnak és pedig azon rendben, amelyben azok a felsőbb hatóság által megszabott a-b-c-es könyvben előfordulnak. A tanító az írástanítást az ütenyész tanmód szerint kezeli. Az első pár negyedben, vagy mondjuk: öt hónapon át mindenféle rajzolás-írás palatáblán történik; írkát csak a második öt hónapban használnak.

A második osztályban folytattatik az első osztályban megkezdett írás-tanítás, természetesen vezényszó mellett; ha pedig a gyermekek már vezényszó mellett helyesen és ügyesen tudnak írni, szabadon gyakoroltatnak az írásban. Eleintén a beszéd és értelemgyakorlatokból elsajátított, megtanult tárgyak neveit, azután pedig az olvasókönyvből kiolvasott és ismeretes tárgyak neveit írják le a növendékek, de úgy, hogy előbb azokat a tanító írja a táblára, ahonnan aztán a gyermekek lemásolják, utánírják. Aztán fokozatosan előre haladva az olvasókönyvből kezdenek írni a növendékek, de csak olyan darabokat, amelyeket a tanító minden oldalról kifejtett és érthetővé tett.

Az év vége felé a nezetesebb olvasmányokból kiváló személyek neveit, eszelekvéseit, avagy az ismert tárgyak neveit, azok tulajdonságait, hasznát stb. íratja le a tanító. Itt már odahat a tanító, hogy a növendékek ne csak gépiesen, hanem helyesen gondolkodva tudjanak írni; sőt erejökhoz mérten fogalmazni is tudjanak, pl. a nyelvtanból egyszerű mondatokat.

A harmadik osztályban már sokat ír a gyermek. A nyelvtanból betanult szabályokat írásilag alkalmazza; megtanult, beemlézett verseket papírra tesz le; az írottakat az olvasókönyvben lenyomtatott szöveggel összehasonlítja, a hibákat kijavítja.

A negyedik osztályban nagyobb, válogatott olvasmányokat szabadon írásba foglalnak; a nyelvtanból bővített, összetett mondatokat írnak, meghatározzák a beszédrészeket és mondatokat; különösen még szépirási példányok másolatával is foglalkoznak.

Az ötödik és hatodik osztályban a foga mazás terére lépnek a tanítványok. Ez utóbbi két osztályról bővebben nem szölok. A legnagyobb súlyt az elemi iskola négy osztályára fektetem. Miért futottam végig a négy osztályon? Megmondom. En az elemi iskola mindegyik osztályában tanítottam, eljárásom olyan volt, amilyent itt ecseteltem, és eljárásomat sohasem volt okom megbánni; mert osztályomhan szép és helyes írókat neveltem, jó gondolkozásu növendékeket küldtem a következő osztályba. Azok, akik így járnak el az írás-tanítás körül, úgy hiszem, helyeselni fogják állításomat, akik pedig nem így haladnak, próbálják meg, igazat fognak adni szavaimnak. De azt is kénytelen va-

gyok bevallani, hogy míg új tanítványaimat a rendszer kerékvágásba belehoztam, sok nehézséggel kellett megküzdenem. Már pedig az osztályrendszer behozatala mellett az ily nehézségek elenyésznek; mert egyöntetű oktatást csakis onnan várhatunk, ahol a tanító föllép növendékeivel a felsőbb osztályba, legalább is a negyedik osztályig bezárólag.

Lássuk már most az írásbeli dolgozatok kijavítási módját.

Az írásbeli dolgozatoknak sikere egyedül és kizárólag azon módtól függ, amelyet a tanító azok kijavításánál követ.

Miután a kész munkálatok beadattak, kijavítatnak azok oly módon, hogy a gyermekek a javításnál is magyarázatot nyerjenek. Ezt nekünk tanítóknak meg kell tennünk, ha azt akarjuk, hogy növendékeink helyes, hibátlan és tetszetős írásban való ügyességre szert tegyenek.

A javítás mindenkor a legnagyobb gonddal történik; a tanító végig nézi minden gyermek írását, és a tanítványokkal is átnézetli egymáséit; az ejtett helyesírási gondolat kifejezési hibákat velők együtt, de különösen általuk javíttatja ki. Ez eljárás a munka sikerét biztosítja. Utmutatást kell ugyan nyujtanunk a gyermekeknek; de mégis, ne a tanító, hanem maga a tanítvány legyen a javító, korrektor.

Általánosságban szólva, ami az írásbeli javításokat illeti, a következő pontok tartandók szem előtt:

1. Ne fogadjon el a tanító tisztátlan, piszkos, hanyagul irt feladványokat; hanem új leírás végett utasítsa azokat vissza.

2. Kezdőknel az írásbeli dolgozat kijavítása különös tapintatot igényel a tanító részéről; itt a helyes írás és az elválasztások játszik a főszerepet.

3. A tanító a hibákat vörös tintával, vagy vörös írónnal jelölje meg, minthogy ez igenis szembeötlő.

4. Ha az írásbeli feladvány valamivel hosszabb, egy-két mondatot maga a tanító javíthat ki, a többit pedig előleges utbaigazítás mellett bizza a növendékekre.

5. Az írásbeli dolgozat végén tegye meg a tanító a maga észrevételeit, figyelmeztetvén tanítványait a helyesírási és tartalombeli hibák elkerülésére.

Az írásbeli dolgozat kijavítása után következik a szóbeli korrekúra, amely ebből áll:

1. A tanító lassan, érthetően, pontonként olvastassa el a kijavított írásbeli feladványt.

2. Minden pont után intézzen a tanító egyik vagy másik tanítványához kérdést, vajjon miért van így jó a feladvány? és miért nem volna az jó másként?

3. Helyesen eselekszik a tanító, ha a kijavítás előtt és után a feladványokat kézzől kézre jártatja, és vizsgálta írásait; ennek jó oldalát tapasztaltam.

Megjegyzendő még a javításnál, hogy az gyorsan és felületesen sohase történjék; mert annak az a következménye lenne, hogy a gyermekek ismét és újra ugyanazon hibába esnének vissza; hanem történjék az lassan és megfontolva; így aztán el-

érjük azt, hogy jövőben, ha tesz is a gyermek egy-két hibát, maga könnyen reá fog akadni, és minden segítség nélkül fogja azt kijavítani.

Hogy az írásbeli dolgozatok kijavítása mindenkor szelid — és művelt férfihoz illő modorban történjék, azt mondani talán fölösleges is; magával hozza azt már a tanító név, a személy és az állás szentsége.

Viszotay István.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

— **Kántorok Lapja.** Katholikus egyházzenei szakközöny. Megjelenik minden hónap elején. Előfizetési ára egész évre 4 frt, félre 2 frt. Szerkeszti Barabás István. Vasvár (Vas m.) I. évf. 1. szám. — A „Mit akarunk“ cikkben kifejti a szerkesztő, mi célja van az új lapnak. Programja a következő: 1. Félre az operaszerű modern zenével. — ez csak megrázza, szédülésbe hozza a buzgó hívőket, s inkább fölzavar, mint megindít. 2. Évenként néhány ünnepies alkalommal, különösen Szentség napján, továbbá az advent, nagyhét és halottak napjaiban zengjen liturgikus ének egyházainkban és egyéb alkalommal is, midőn a nép nem vesz rész az énekekben (responsoriumok, himnuszok stb.) mindig a liturgikus zene uralkodjék a templomokban. 3. Apoltassék a magyar egyházi nép-ének. Gyűjtessenek össze a legszebb, legeggyházasabb nép-énekek, s taníttassék be az ifjuság ezeknek szabatos éneklésére. 4. Meg kell válogatni az u. n. „szolo“-énekeket. A selejtéseket ki kell mustrálni, míg a jókat meg kell tartani, esetleg meg kell tisztítani és közkincesé tenni. 5. Az énekek közben szükségessé váló orgonázásra is nyujtsunk anyagot. Ne mókázzék senki az orgonán, hanem orgonáljon rendesen, egyházasan. — Mindenesetre figyelemre méltó program, ha meggondoljuk azt, hogy a templomi zene, egy idő óta sok helyt avatatlanok kezében van, kik nem az Isten dicsőségét, hanem saját hírnevüket tartják szem előtt, midőn úgy játszanak és olyan dolgokat produkálnak a chóruson, a melyek a templomi zene méltóságától nagyon messze állanak. A derék lap további cikkei: Az egyházi népének. — Az orgona dispositiója. — A trombita az egyházi zenében. — Eszmecsere. — A laphoz három melléklet van csatolva. 1) Szent vagy, Uram . . . orgona kíséret bevezető előjátékkal. — Ének a szent olvasó királynéjához. — Tantum ergo . . . — Ünnepi praeludium (e dur). — A kezdő orgonász. A „Szent vagy uram“ dallama, utójátékkal két szólamban. — Kezdők trombita kara (Üdvözlégy, oh drágalatos nagy szentség). Barabás Istvántól. — 2) Vegyes énekek (Zsebkönyv alakban.) — 3) Utmutatás az egyetemes (universalis) kulesrendszer használatához. — Ezekből is kitűnik, hogy hézagpótló zenei lappal van dolgunk, mely az egri „Caecilía“-val egyetemben hivatva van a templom zenét azon magaslatra emelni, a melyen állnia ike'l. — Reméljük, hogy a t. kántortanító urak méltányolni fogják a szerkesztő igyekezetét, s hathatósan fogják őt támogatni, első sorban anyagilag, másod sorban szellemileg. Melegen ajánljuk e lapot t. olvasóink jó indulatába. — z.

— **Iskolai atlasz a középkori történelem tanításához.** Tervezte Helmár Agost, kir. gymn. tanár. Tartalma: 1. A róm. birodalom Augustus korától a népvándorlásig. 2. Európa a népvándorlás korában. 3. Európa 750-től 1200-ig. 4. A keresztet hadjáratok korszaka. 5. Európa 1200-tól 1500-ig. 6. Magyarország 1526-ig. (11 melléktérképpel). — Ugyanazon szerzőtől megjelent: **Iskolai atlasz az újkori történelem tanításához.** Tartalma: 1. A fölfedezések kora. 2. Európa a 16. században. 3. Európa a 17. században. 4. Európa a 18. században. 5. Európa 1789. óta. 6. Magyarország 1526-óta (13 melléktérképpel). — **Néklülözhetlen segédeszköz a világtörténelem tanításához** — Ara egyenkint 80 kr. Kiadja **Stampfel Károly** es. és kir. udvari és kir. akad. könyvkereskedő Pozsonyban.

— **Uj zene darabok.** Régi magyar hallgatónóta. (Suite des vieux mélodies hongroises.) Bóka Károly előadása után följegyezte és zongorára szabadon átírta **Abányi K.** Ara 2 frt. — **Liebestra'u m.** Polka française für Gesang und Pianoforte. Text und Musik von **Hermann Rosanzweig.** Ara 72 kr. — Megrendelhetők a kiadónál: **Rózsavölgyi és Társa** es. és kir. udvari zeneműkereskedésben Budapesten.

VEGYESEK.

 A hátrálékok szíves beküldését kérjük.

— **A tanítók fizetése.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter f. évi 38.571. szám alatt a következő rendeletet intézte valamennyi kir. tanfelügyelőhöz: Tudomásom lévén arról, hogy az 1888. évi XXXVIII. t.-cikk 142. §-a a) pontjában foglalt rendelkezés dacára az elemi iskolai tanítók fizetése az ország számos községi és felekezeti iskolájában nem éri el a 300 frtnyi minimumot, kötelességemnek tartom eszközökről gondoskodni, melynek segítségével e hiány orvosolható legyen. E végből szükséges tudnom, mely iskolák azok, melyek e részben a törvény követelményeinek nem felelnek meg; továbbá mekkora a különbség a törvényileg megállapított minimum és a tényleg kiszolgáltatott javadalom között. Ez okból felhívom a kir. tanfelügyelőséget, hogy a tankerületében levő azon községi és felekezeti iskolákat, melyekben a tanító fizetése a törvényileg megállapított minimumon alul áll, az iskola jellegének feltüntetésével névszerint írja össze; amennyiben a tanítói állomás be van töltve, a tanító nevét is említse meg; továbbá mindenik iskolára nézve a tanítói állomással egybekötött fizetés pénzértékét pontosan tüntesse ki. Kelt Budapesten, 1889. évi szeptember hó 4-én *A miniszternek ez az első cselekedete, mely az országgyűlésen tett ígéreteinek beváltására irányul. A szerényen dotált tanítók mindenestire áldani fogják a miniszter urat, ha a dolgot az összeírásról is fog menni.*

Márkus Gyula prelatus ur ő méltósága 5 példányban előfizetett lapunkra, melyeket öt tanító számára kíván küldetni. A népnevelés oltárára tett

ezen szép áldozatát kötelességünknek tartjuk, legszébb köszönetünk mellett, felemlíteni.

Bubla Károly ez. püspök és káptalani nagyprépost, lapunknak, fennállása óta, buzgó híve szept. hó 21-én jobb létre szenderült Esztergomban. Az elhunyt élete szakadatlan jótékonyágban folyt le. Nevét sokáig fogják emlegetni: a nagyszombati érs. árvaház, az esztergomi árvaház, az esztergomi érs. tan. képző tápintézete, az eszt. sz. annai és a komáromi apácák iskolái, az eszt. gyermekszeminárium, a váci siketnéma, a bpesti vakok intézete stb. Az ő. v. f. n.

A szeredi tankerület tanítói szept. 12-én tartották meg évi tanácskozmányukat, melyen nagy érdekeltséggel vitatkoztak ezen kitűzött tétel fölött: „A szakkönyvecskék használatáról a népiskolában.“ A végeredmény az lett, hogy a hittani könyvecskéken kívül csak egyet fogadtak el a gyermekek számára mint szükségeset; a célszerűen szerkesztett olvasókönyvet; de mint sok tekintetben igen hasznost kívánják megvéteni a gyermekek által a hazai történetet tárgyaló szakkönyvecskét is. — Azonfelül feliratot intéztek **Markus Gyula** praelatus urhoz, melyben forró köszönetet mondanak ő mlgának, az orsz. kath. segélyalap közp. bizottsága ülésén mondott beszédében foglalt azon nyilatkozatáért, amelyből a néptanítók sorsa iránt érzett jóakarata és legmelegebb szeretete tükröződik vissza. — Egyuttal jelentik, hogy a segélyalap javára hangversenyt rendeztek 180 frt tiszta jövedelemmel, és hogy a segélyegylet számára új tagokat szereztek.

Pap és tanító munkatársak. A hesseni kath. népnevelők közgyűlésén **Haffner** püspök, ki a gyűlésen jelen volt, szívélyes és elismerő szavakat intézett a jelenvoltakhoz. Előadta, mily örvendetes jelenség az, ha tanítók, papok és szülők a nevelés nagy munkájában egyetértőleg munkálkodnak. „Mi papok, ugymond a püspök, az ifjuság nevelésében semmit sem érhetünk el tanító nélkül; de a tanító sem működhetik áldásosan nélkülünk. Azért legforróbb óhajtam, hogy a tanítók és papok híven összetartsanak ezen szent ügyben.“

Hirneves protestáns államférfiak nyilatkozatai a hitvallásos iskola mellett. **Disraeli:** „Azt tartom, hogy a nemzeti nevelés rendszere, ha nem nyugszik a vallás ismeretén, nemzeti szerencsétlenséggel fog járni, mely veszélyesebb lesz az államra, mint az egyházra nézve.“ — **Gladstone:** „Minden nevelési rendszer, mely a vallást csak másod sorban veszi figyelembe, veszedelmet hoz.“ — **Guizot:** „A népnevelésnek vallásos légkörben kell mozognia.“ — **Salisbury:** „A keresztény nevelés legdrágább jogaink egyike; kívánom, hogy a felekezetek saját hitvallásaik szerint neveljék a gyermekeket és nem az ugynevezett általános vallásosságban, mely némely iskolában divatos. Hogy a nevelés valóban vallásos legyen, szükséges, hogy a tanító higgyje azt, amit tanítania kell. Csak egy eszköz van a gonoszság eltávolítására, és ez a ker. vallásoktatás. Azért szívére kötöm mindenkinek, hogy a legdrágább tulajdont,

melylyel mint egy szabad ország pogárai birunk, védje, t. i. azon jogot, hogy gyermekeink a kereszténység igazságaira oktattassanak.“ — Northcote: „Inkább meghalok, mint sem hogy gyermekeimet vallástalan tanítók szeszélyeinek kitegyem.“

— **Néger iskolák Afrikában.** Az iskolába való jelentkezés különös módja divik az Eve-négereknél. A majdnem meztelen fekete ifjak, úgy látszik szokásukká tették, midőn iskolába való felvétel miatt jelentkeznek, ezeket mondani: „Tanító huzd fel a nadrágomat.“ A tanulók és nem tanulók közötti legszembetűnőbb különbség éppen az elsők tisztességes öltözetében fekszik. A tanulók, kik olvasni és írni tanultak, jelentékeny tekintéllyel bírnak kortársaik szemében; az olvasni nem tudókat a megvető „Kosengo“ azaz vad erdőlakók ezimmel illetik. Figyelemre méltó, hogy miképpen mutatkozik a természet gyermekei értelmi tehetségének ereje az olvasásnál. Rájuk nézve egészen mindegy, vajjon az abéczés könyvet jól vagy megfordítva tartják kezökben, vagy éppen oldalvást néznek-e beleje. Amint a betűket megtanulták, megismerik azokat bármely oldalról. Míg kevés abéczés könyvük volt, gyakran 6 néger fiu ült a földön a könyv körül, anélkül, hogy az olvasásnál a könyvet helyéből kimozdították volna. Némely fiu minden erejét kimeríti, hogy a tanulási költségeket előteremtse, de amint olvasni és írni megtanultak, legtöbbször el is maradnak az iskolából.

— **A jó tanító tulajdonságai** magyar nyelven: **Türelem, Akarat, Nevelési kedv, Igazságszeretet, Tehetség, Óvatosság.** — Beküldte Bingold János, kántortanító.

Afrikai hírtető a Szepességben. F. hó 15-ikén Zimmermann István Jézustársasági atya a Szepesség fővárosába Lőcse szab. kir. városba érkezett a Zambezi-i Missiókból, hogy az itteni kath. híveknek azokról, és a vad négek között tapasztaltakról szent beszédet tartson — s hogy a szegény elhagyott kisdetek fentartása és szükséges ruházata némi adományt gyűjtsön. — Megérkezése előtti napon máris olvashatók voltak a hirdetések, melyek ft. Zimmermann István zambezi-i hírtető eljövételét tudatták; a szent beszéd megtartása d. u. 3 órára a remek kath. főtemplomban volt kitéve. Az érdeklődők kora idején annyira egybegyűltek, hogy a később jöveknék már alig jutott hely. Páratlan és gyönyörű beszédje oly hatást gyakorolt az egybegyűlt vallás különbség nélküli közönségre, hogy sokan a jelenlévők közt könyekre fakadtak. — Szent beszédjében a zambezi-i vad nép szokásait, vak pogányságban élő, s onnan eredő babonáit és foglalkozásait ecsetelte. A zambezi-i szegény feketék, ugymond, tudatlanok, és vad állatok módjára élőködnek forró pusztá terméketlen talajon. Gyermekeiket babonának szánják — velök nem törődnek, s így a magára hagyatott zsenge, tapasztalatlan gyermek sokszor vad állatok zsákmányául szolgál. Igen sajnós azon helyzet, melyben az itteni szegény négek élnek — és melyből egyedül csakis a kath. vallás képes őket kiragadni. Míg nincsenek elegendően oktatva és megkeresztelve, addig mely titokban tartják babonás szokásaikat, amelyekhez oly erősen ragaszkodnak, hogy pogány állapotukban későbbek inkább életüket föláldozni, mint azokról lemondani. — Ft.

Zimmermann István hittérítő és apostoli szent életű lelkipásztor ezen szegény elhagyott pogány négek közt küzd 4 év óta — hogy belőlök ker. katolikus s a társadalomra nézve hasznos emberek fölnevelkedhessenek. A ft. lelkipásztor nem hiába fáradozik: — ottani tartózkodása óta számtalan négert keresztelt meg, és 50 szegény vad állat módjára élő gyermeket bevásárolt, kik az ő lelki oktatása és ápolásában s atyai nevelésében részesülnek. Miután a ft. hittérítő ur anyagi támogatás hiányában a szegény bevásárolt kis négereket tovább fentartani, őket élelem és ruhaneveléssel ellátni képtelen, azon célból fordult utjában Európába, hogy némi adományt gyűjtsön. Lőcse szab. kir. város kath. hívei is járultak kegyes adományokkal a szegény elhagyott, éhen haldokló négek javára, és azt hiszem, hogy a többi kath. hívek is, különösen ott, ahol a hittérítő megfordul, ezen szép példát utánozni fogják. Adományokat legjobb ft. Nogely István urhoz a kath. hitterjesztés Lapjai szerkesztőjéhez Nagyváradra küldeni. — Én, aki sokat olvastam a „Kath. hitterjesztés“ 1. évfolyamán ft. Zimmermann I. zambezi-i hittérítő urról, nagy örömmel adok kifejezést, hogy őt személyesen látni és vele néhány szót váltani szerencsés voltam. Az ur Isten vezérrelje őt ezen küzdelemteljes és nehéz pályán! *Sztányik Gusztáv, vár. k. kántor.*

Humor. Egy tanító, kinek ajtaján a kedves tanulóifjuság különös előszeretettel kopogott vagy köveket dobált arra, hogy a bajon segítsen, egy intő lapot ragasztott az ajtóra amelyre decimeternagyságu betűkkel ezen szavakat írta: „Itt nem szabad kopogni.“ Ennek daczára nemsokára kopogás hallatszik az ajtón, és a tanító elég jókor jött, hogy a tovaillanó nebulóban tanítványai egyikét felismerje. „No, várj csak“ gondolá. Másnap feszült várakozással néztek a tanítványok a történendő dolgok elé, csak a gonosztevő ült nyugodtan. A tanító belép, előhívja az áldozatot és parancsolja, hogy az előkészített székre feküdjön, természetesen a megkívántató irányban. A fiu engedelmeskedik, a tanító fogja a nádpálcát, felemeli a fiu kabátját. De csoda! ahelyett, hogy megütné, magába fojtott nevetéssel elfordul. Miért? A fiu nadrágján egy czédula volt ragasztva, melyen nagy betűkkel a következő szavak állottak: „Itt nem szabad kopogni.“

Tanügyi tájékoztató. Simor János hercegprímás ő emja a nagyszombati Simor-árvaházban 600 frtnyi költséggel tíz tanítóképző int. növendékét részesít ingyen étellemezésben. A növendékek szept. hó 20-án részesültek először a nemeslelkű egyházfő jótéteményében, kik közül 7 tanító fia. — **Irországnak** népiskolái, habár az állam felügyelete alatt állnak és közösek, tényleg felekezeti jelleggel bírnak. Az elemi iskolákban világi tanítók és keresztény iskolatestvérek működnek; az irtalmas nővérek és apácák világi tanítónőkkel vegyest vezetik a leányiskolákat. — **Basel** városa egy évvel ezelőtt két osztályt nyitott gyenge tehetségű tanulók számára. Az egyik osztályban 24, a másikban 19 tanuló volt, kiket heti 22 órában hittan, olvasás, írás, tornázás és házi munkákra tanítottak. — **A bajor** népevelési alapítványok tőkéje 59 millió márka. Az első alapítvány a 13. században tétetett. — **Gravina** prefektus Gandolfóban kiüzte az iskolatestvéreket és iskolanővéreket, hogy az ifjuságban fentartathassék a király iránti hűség és a hazaszeretet (???)

LAMPEL ROBERT Wodianer F. és Fiai

császári és királyi udvari könyvkereskedés kiadásában

Budapest, VI. kerület, Andrásy-ut 21 sz. a.

megjelent és a nagyméltóságu magyar királyi vallás- és leoktatásügyi miniszterium által általánosan
- véglegesen - engedélyezett tankönyveknek

osztályok szerint rendezett jegyzéke:

		Az által. min. eng. száma.
I. osztály.		
Faludi J.—Szép J. Magyar ABC. és olvasókönyv, ára kötve	20 kr.	17358—1888.
Faludi J.—Szép J. Német ABC és olvasókönyv. ára kötve	32 kr.	17358—1888.
II. osztály.		
Magyar Nemzeti Olvasókönyv, a II. osztály számára, ára kötve	34 kr.	17358—1888.
Faludi J. Szép J. Német ABC és Olvasókönyv, ára kötve	32 kr.	17358—1888.
Belicza J. Magyar nyelvtani kézikönyv I. füzet, a II. osztály sz.	15 kr.	17358—1888.
Faludi (Fuchs) J. Számvetési gyakorlókönyv. I. füzet, a II-dik osztály számára, ára kötve	15 kr.	14539—1889.
III. osztály.		
Magyar Nemzeti olvasókönyv a III. oszt. számára, ára kötve	40 kr.	17358—1888.
Faludi J. Szép J. Német Olvasóköny. II. kötet, ára kötve	40 kr.	17358—1888.
Belicza J. Magyar nyelvtani kézi önyv. II. füzet, a III. oszt. számára	20 kr.	17358—1888.
Faludi (Fuchs) J. Számvetési gyakorlókönyv. II. füzet. a III. osztály szá- mára, ára kötve	18 kr.	14539—1889.
Hatsék Ignác Magyarország megyei térképeiből	20 vagy 30 kr.	14596—1879.
Hatsék Ignác Magyarország térképe a legújabb megyei beosztás sz rint. Minden megye külön szinnel színezve, ára	20 kr.	17358—1888.
Dobócsky L. Gazdasági és kertészeti füzetek I., az elemi fiúiskolák III. és IV. osztály számára	18 kr.	4068—1885.
Dobócsky L. Gazdasági és kertészeti füzetek III., az elemi leányiskolák III és IV osztály számára.	18 kr.	4068—1885.
IV. osztály.		
Magyar Nemzeti Olvasókönyv, a IV. osztály számára ára kötve	46 kr.	17358—1888.
Faludi J. Szép J. Német Olvasókönyv, III. kötet, ára kötve	48 kr.	17358—1888.
Belicza J. Magyar nyelvtani kézikönyv III. füzet, a IV. osztály számára	20 kr.	17358—1888.
Faludi (Fuchs) J. Számvetési gyakorlókönyv. III. füzet, a IV. osztály szá- mára, ára kötve	20 kr.	17358—1888.
Kuttner S. Első oktatás a földrajzban, a népiskolák IV., V. és VI. osztálya számára. Teljesen átdolgozta Suppan Vilmos és Laukó Gusztáv, ára kötve	30 kr.	14539—1889.
Schwicker H. J. Geographie von Ungarn. (Német tannyelv. isk. sz.) ára kötve	40 kr.	17358—1888.
Lange H.—Dr. Cherven Fl. Elemi iskolai atlasz, 2-dik bővített kiadás 13. színezett lapon.	40 kr.	14539—1889.
Hatsék I. Magyarország megyei térképei, ugy mint a III. osztályban.		14596—1879.
Hatsék I. Magyarország térképei, ugy mint a III. osztályban. ára	20 kr.	17358—1888.
Dobócsky L. Gazdasági és kertészeti füzetek, mint a III. osztályban, ára	18 kr.	4068—1885.
Vajda Pál Szépirási minták magyar és német nyelven egybefüze	20 kr.	25924—1889.
V. osztály.		
Magyar Nemzeti Olvasókönyv, az V. osztály számára, ára kötve	62 kr.	17358—1888.
Belicza J. Magyar nyelvtani kézikönyv. IV. füzet. az V. és VI. osztály szá- mára, ára	40 kr.	17358—1888.
Spitzer L. Német nyelvyakorló, ára	20 kr.	17358—1888.
Langraf M. Deutsche Sprachlehre I., ára kötve	36 kr.	17358—1888.
Kuttner S. Első oktatás a Magyarok történetében. Teljesen átdolgozták Sup- pán V. és Laukó G., ára kötve	30 kr.	14539—1889.
Mayer M. Rövid Alkotmánytan, ára	16 kr.	17358—1888.
Kuttner S. Első oktatás a földrajzban. A népiskolák IV., V. és VI. oszt. sz. teljesen átdolgozták Suppan V. és Laukó G.	30 kr.	17358—1888.
Kuttner S. Erste ungr. Geschichte. Bearbeitet von V. Suppan. Német tan- nyelvű iskola számára, ára	30 kr.	19833—1889.
Lange H.—Dr. Cherven Fl. Elemi isk. atlasz II kiadás, ára	40 kr.	14539—1889.
Hatsék I. Magyarország térképe mint a IV. osztályban.	20 kr.	17358—1888.
Kuttner S. Kis Természettan. Teljesen átdolgozta Suppan V.	36 kr.	14539—1889.
Kuttner S. Első oktatás a Természetrajzban. Teljesen átdolgozták Suppan V. és Kozocsa T., ára kötve	40 kr.	14539—1889.
Vargyas E. Természetrajz módszeres előadásban, ára kötve	20 kr.	17358—1888.
Kakujay K. Természetrajz, ára	60 kr.	17358—1888.
Kakujay K. Naturgeschichte, ára	60 kr.	17358—1888.
Dobócsky L. Gazdasági és kertészeti füzetek II., az elemi fiúiskolák VI. és VI. osztálya számára.		4068—1885.
Dobócsky L. Gazdasági és kertési füzetek IV., az elemi leányiskolák V. és VI. osztálya számára.		4068—1885.
Vajda P. Szépirási minták magyar és német nyelven	20 kr.	25924—1889.
VI. osztály.		
Magyar Nemzeti Olvasókönyv, a VI. osztály számára	62 kr.	17358—1888.
Magyar nyelv, Német nyelv, Magyarok története, Alkotmánytan, Földrajz, Atlasz, Természettan, Természetrajz, Gazdaságtan és szépirási minták ugy mint az V. oszt.		
Vajda P. Szépirási minták magyar és német nyelven	20 kr.	25924—1889.

Megrendelések egy a fenti általánosan engedélyezett tankönyvekre, valamint bárkinél és bárhol megjelent könyvekre és zenemű-
vekre a legpontosabban teljesíttetnek. Teljes könyvjegyzékek ingyen és bérmentve.

Az 1885. évi országos kiállításon kitünő munkáért és jó ízlésért a nagy kiállítási éremmel kitüntette.

Gavora József

egyházi ruhák, szerek, társulati és templomi zászlók müintézete
Budapesten, váczi-utca 17. szám.

Ajánlja dusan felszerelt
egyházak és kápolnák
berendezéséhez szükséges tárgyait, a legjutányosabb áron a lehető legszebb kivitelben, úgy a római kath. mint a keleti ritus szerint.

reverendák,
ezimádák,
egyházi és társulati lobogók,
szent szobrok,
csillárok, kelyhek,
Monstranciák, stációképek, oltárok,
urkoporsókat, stb. stb.

Nevezetesen :
miseruhák, Ornatusok,
Régi ruhák ujítását, valamint tüzaranyozást és ezüstölést elvállalja és olcsón készíti el. Arany-, ezüst- és selyem-himzések és himzett egyházi ruhák nagy választékban.

Pontifikáló eszközök, Infulák.

Táncmulatság otthon,

könnyü szerrel, még kevésbé vagyonos családoknál is rendezhető. A legujabb mechanika, szalon-hangszer **Phönix** mely egész zenekart pótol, kellemes hangja és erős zenéje folytán, családi estélyeknél, táncz zenére különösen alkalmas és valódi élvezetet nyújt. Ezen hangszerrel bárki, habár zenéhez semmi fogalma sincs, a legszebb dalokat, a legujabb tánczdarabokat bírja eljátszani. Össze nem tévesztendő az eddig ismert Ariston és más ilyenmü hangszerekkel, melyeket zenetelenség és hang tekintetében a Phönix messze túlszárnyal. A Phönix érczből készített, elpuzztíthatatlan kótákkal bir, melyek nem csak egyes részeket, hanem teljes zenedarabokat, egész keringőket és négyeseket képeznek. Válogatott zenedarabja nagyon pontosan és eredetien vannak rendezve, melyek a legnagyobb igényeknek is megfelehetnek, sőt egyes dalokat, operarészleteket oly eredetiséggel ad vissza, mely mindenkit esodalatra ragad. A „Phönix“ változatokkal játszható, ennélfogva tánczdarabok erősebb hanggal, dalok halkabban, operák rezgő változattal játszhatók rajta. Ennélfogva a Phönix mindenütt kedveltséget vivott ki magának. A hangszer bővebb leírása képes hangszerkatalogusomban található. A megjelent zenedarabok jegyzéke kívánatra rendelkezésre áll.

Ez alkalommal van szerencsém ajánlani saját készítményü mindenféle néven nevezendő hangszerekből dusan felszerelt raktáromat. Mindennemü hangszer és zenélő müvek javítása pontosan teljesítetik. Ocska hangszerek cserébe is elfogadtatnak.

Ujjonnan megjelent hangszer-árjegyzékem kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik. — Hermonikákról szóló képes árjegyzék külön kiadásban.

STERNBERG ARMIN hangszergyára

főraktára: Bpesten, VII. Kerepesi-ut 36. sz.
A „PHÖNIX“ egyedüli főelárusítója.

T. olvasóinkat

kérjük, hogy hirdetőinknél tett megrendeléseiknél lapunkra hivatkozni sziveskedjenek.

A „Népnevelő“ kiadó-hivatala.

BUDAPEST,
IV., Egyetem-utca
1. szám.

KÚNDÁNIEL

ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe gazdag berendezésü

ANTIQUÁR-KÖNYVKERESKEDÉSÉT

melyben nagybecsü régi b müvek, valamint a legujabb irodalmi kiadványok mindjárt megjelenésük után ign jutányos áron kaphatók
Magyar irodalmi müvek leggazdagabb választéka.
Az akadémiai könyvkiadó vállalat összes kiadványai olcsón megszerezhetők.
Folyóiratok és hirlapok legdúsabb raktára. **Könyvek és könyvtárak megvételnek.**
Könyvtárak és egyletek évi számlára vásárolhatnak.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek. — Részletes könyvjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

BUDAPEST,
IV., Egyetem-utca
1. szám.

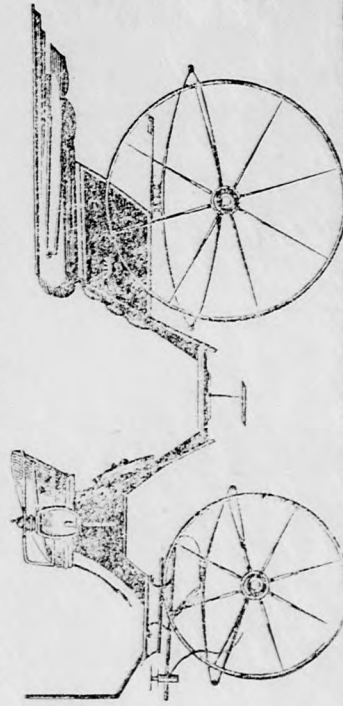
Pozdech József utóda

THURY JANOS ÉS FIA

első magyar fuvógyár
harang- és ércöntöde
harangfelszerelés

és nagy szerkovácesség.
Budapest, külső váci-ut 44.

Arjegyzekek és magyar i-
zatosok bérmentve.

ZSIGMONDY KÁROLY

kecsiggyártó

Budapest, Múzeum-körút 21. szám.
Gyá szkocsik községek részére. Arjegyzekek ingyen.

Felhívás.

A „Gazdák és Iparosok általános Hitelszövetkezete” mely a budapesti kereskedelmi és váltótörvénysek által a társas cégek lajstromába 1886. év VII. kötet 263. lapján 1731—I. sorszám alatt bejegyezve lett, s így általános szövetkezetünk közérdekű céljának ismertetési ideje is elérkezvén, tisztelettel értesíti minden keresztény vallást követő hitsorsosait, hogy jótékony működését a vidékre is kiterjeszti; elhárítani szándékozáva azon nyomasztó közgazdasági viszonyokat, melyek szerte pusztítanak az országban. Bajainkon csak összetartó erővel segíthetünk! Leghathatósabb erő rejlik pedig a szövetkezeti eszmében. Tömörüljünk keresztény hitsorsosainkkal egy testületté, anyagi érdekeinknek megvédelmezésére.

Az alapszabályok kivonatos ismertetése.

2. §. A szövetkezet célja: úgy a gazdaközönség, mint az iparos osztálynak alkalmat nyújtani arra, hogy bármely kisebb tőkeösszeg megtakaríthatása módjában legyen és a nagyobb, mint kisebb jogos hiteligények általa kielégíthetessenek; a gazda-közönség terményeinek és úgy a kész, mint a nyers iparczikknek könnyebb értékesítése céljából, *árucarnokok felállítására*; — *fogyasztási szövetkezetek alakítása*, úgy a nagyobb iparczikkakra, mint a *közönséges házi szükségletre nézve*.

a szövetkezeti társulás alapján tagjai számára munkás telepek és hűsítőberendezési egyesületek szervezése; *váltó, kötelezvény vagy kézi zálogok alapján a szövetkezeti tagok számára hitelt nyújtani; személy-hitelegyletek alakítása*, s tagjaitól kamatozó takarékbetéteket elfogadni; végül a szövetkezetnek saját céljára szolgáló ingatlanok szerzése, valamint a 46. §. értelmében a szövetkezeti tagoknak *árverésre jutott ingatlanok megvételére*.

5. §. A szövetkezet alaptőkéjét képezik: a tagok által aláírott 20 frt névértékű s szelvényekkel ellátott részjegyek, melyeknek értéke egyszerre vagy részletekben, de legfeljebb 200 hét alatt törlesztendő; a részbeni törlesztések előlegesen teljesítendőek s havonkénti fizetésnél (részjegyenként) 40 krajczárnál kevesebb nem lehet; a részjegyek törlesztései hetenkint legalább 10 krajczáros befizetésekben is teljesíthetők.

Minden részjegy után, annak névértékén kívül, aláírás alkalmával beíratás és szervezési költség fejében egy forint fizetendő.

7. §. Ezen szövetkezetnek tagja lehet bármely keresztény vallásfelekezethez tartozó s erkölcsileg kifogás alá nem eső minden tisztesképes önálló férfi és nő, valamint kiskorúak is, ha az igazgatóság által a szövetkezethez irásbelileg tett nyilatkozat alapján fölvetettek.

13. §. Kölcsönt kaphat a szövetkezet rendes tagja:

a) három aláírású váltókra, esetleg elfogadható kötelezvényekre;

b) egy aláírású váltókra kölcsönt csak a személy-hitelegyleti tagok élvezhetnek;

c) kölcsönt ad a szövetkezet: értékekre, részjegyekre, értékpapírokra és szövetkezeti részjegyekre;

d) iparczikkekre és gazdasági termékekre.

A Gazdák és Iparosok általános Hitelszövetkezetének igazgatósága:

Tiszteletbeli elnök: Dr. Balogh Sándor, köz- és váltó-ügyvéd, háztulajdonos, a Szt. László-Társulat alelnöke és a pápai Szt. Gergely-rend közpékeresztése.

Igazgatók: Beinstingl József Emil, kalapgyáros. Éles Gusztáv, ügyvéd. Füredi Ferencz, ügyvéd. Dr. Hoitsy Pál, országgyűlési képviselő. Kovács J. János, földbirtokos, vezérigazgató. Kovács Gábor, földbirtokos Kecskeméten. Kullánya János, háztulajdonos s vasúti vállalkozó. Papp Elek, országgyűlési képviselő, igazg. elnök. Papp Károly, ref. lelkész. Salamon Pál, érseki jószágigazgató Kalocsán. Póttag: Nagy Géza, kereskedő.

Felügyelő bizottság: Balogh Gusztáv, miniszteri számtiszt. Tulok Benő, országgyűlési képviselő. Vasadi Balogh Lajos, ref. lelkész Gyurón, bizottsági elnök. Póttagok: Gradl F. Adolf, papirkereskedő. Kovács Mihály, háztulajdonos.

„Szalády-kávé“

ma a legjobb pótkávé, az ázsia-szemes kávéhoz vegyítékül: felülmul minden idegen behurcolt kávépótlékot s mégis ára csak $\frac{1}{5}$ kiló 12 kr., $\frac{1}{4}$ kiló 14 kr., $\frac{1}{2}$ kiló 26 kr. Kapható a feltaláló:

Szalády Antalnál,
Budapest, Andrassy-ut 86-ik sz.

és minden előkelőbb üzletben, helyben és vidéken; ugyanott

„Hungária kávé“

tápkávé, legjobb kávé, betegeknek utasítás szerint használva biztos segély nyújt *gyomor- és bélhurút, rossz emésztés, gyomorégés, gyomor- és fejfőrcs, gyomortól eredő fejfájás, vérszegénység, elsoványodás, álmatlanság és idegbajok ellen.*

Ára: 1 kiló 1 frt 20 kr.

Tanítók előnyárban részesülnek.

T. előfizetőink figyelmébe!

A világ legjobb szappana,

a dr. Gebhardt egyetemi tanár-féle javított zamatos gyógytani

növény-szappan drbja 35 kr.

eltávolít minden bőrküteget, folytonos használatnál viruló kinézést köcsönöz.

Müller J. L.-féle glicerin rózsaszappan, a legkitünőbb glicerinszappan legfinomabb rózsaillattal, darabja 35 kr., 3 darab 1 frt.; — ugyanaz rudban 30 kr., 3 rud 85 kr.

Müller J.-féle valódi tojásolajszappan, különösen jótékonyan hat a bőrre, simítja, felfrisíti azt, drbja 15 kr. 3 drb. 40 kr.

Müller J. L.-féle szalycil-szájvíz, az egyedüli szájvíz, mely folytonos használatnál a fogak romlását megőrvi, üvegje 40 és 80 kr.

Müller J. L.-féle szalycil-fogpor. szalycil-szájvízzel használva nemcsak, hogy a fogakat hófehérre teszi, de egyszersemind a már létező fogbetegségek továbbterjedése ellen is megőrvi, — doboza 60 kr.

Erika legfinomabb illatszer. 1.50., 2.50., 5 frt.

Ixia Lys, Bouquet elegant, Mimosa Karilpa, legfinomabb és legkedveltebb illatszerek, üvegje 1 frt. 50 kr., és 5 frt.

Müller J. L. illatszer- és piperezappan-gyárosnál.

Budapest: Gyár: Rottenbiller-utca 32. sz.
Raktár: Koronaherczeg-utca 2.

A vidéken minden gyógytárban és ismertebb czegeknél.

Cs. kir. szabadalmazott
Chemiai-technikai laboratorium,
hektograf-, gummiáru- és
kautschuk bélyegző-gyár

erőműtani- és véső műintézet
mindennemű irodai szükségletek gyára

Vegyész **TINTNER J. E.** mérnök

a felsőes kir. család több tagjának, ugyszint a legmagasabb bel- és külhoni hatóságok, előjáróságok, intézetek stb. szállítója.

Alapított 1850-ben.

Budapest, Kigyo-tér 2. szám.

Bécs, V., Krongasse 6, saját házában.

Máriaczei gyomorcsöppek.

Kitünő hatású szer a gyomor minden betegségeiben.

Védjegy.

Fölülmulhatatlan étvágyhiány, gyomorgyöngeség, rossz illatu lélekzet, felfuodás, savanyu felbőffenes, kolika, gyomorhurut, gyomorégés, homok- és daraképződés, tul-ságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás, főfájás (ha a gyomortól ered), gyomorgöres, székszorulás, a gyomornak ételekkel és ita-lokkal való túlterhelése, giliszták, lép-, máj-, és aranyeres bántalmak eseteiben. —

Egy üvegje ára használati utasítással együtt 40 kr., kettőspalaczk 70 kr.

Központi szétküldés Brády Károly gyógy-szerész által Kremsierben (Morvaország.)

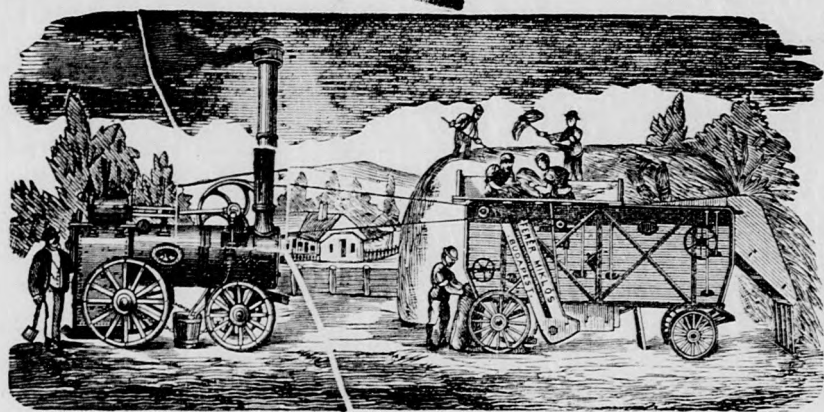
Kaphatók

Török József gyógyszer-tárban Buda-pest, király u. 12.

Óvás! A valódi máriaczei gyomorcsöppek sokféleképen hamisítottak és utánoz-tatnak. A valódiság jeléül minden palaczk vörös; fon-nebbi védjeggyel ellátott csomagolásban legyen, s a szintén minden palaczkhoz mellékelt használati utasítá-son rajta kell hogy legyen, miszerint az Gusek Henrik nyomdájában, Kremsierben nyomtatott.

A magyar királyi államvasutak gépgyára

a legújabb szerkezetű és minden tekintetben felülmúlhatlan
gyakorlatilag legjobbakkak bizonyult

6, 8 és 10 lóerejű lokomobiljait

fa-, szén és szalmafűtésre,

valamint a magvesztés teljes mellőzését eredményező szab. meghosszabbított rázóasztal-
lal és szab. sajtászerütőrekrostával ellátott

48, 54 és 60" széles vaskeretű gőz-cséplőgépeit,

mely újításokkal immár 450-nél több cséplőgép működik az országban fényes sikerrel,
továbbá

kitűnő szerkezetű **járgányos cséplőgarnitúráit,**
gabnatisztító rostáit, ekéit és mindennemű gaz-
dasági gépeit kedvező feltételek mellett ajánlja

FEHÉR MIKLÓS

a magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügnöke
Budapest, IX., Üllői-ut 25 szám „Köztelek.”

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

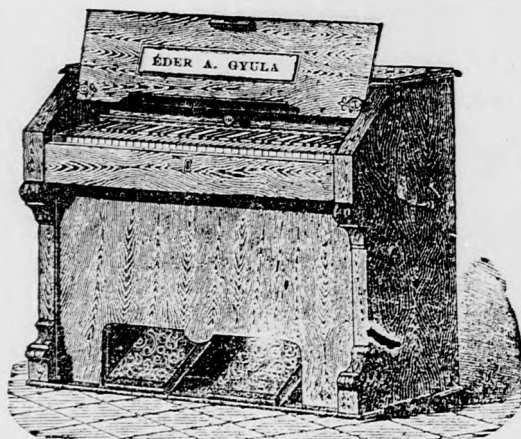
ÉDER ANTAL GYULA

orgona-harmonium és zongora-gyáros és törv. esk. szakértő.

Budapest, IV. kerület, váczi-utcza 4. szám.

A főt. lelkészek, t. tanító uraknak, községeknek, zeneintézeteknek, iskoláknak, dalegyletöknek, kántoroknak és egyáltalában minden zenekedvelőnek ajánlom az általam készített

iskola- és templom-orgona-harmoniumot

a mellékelt rajz szerint, melyekből az országban már több ezer van használatban, s melyekről sok elismerő nyilatkozattal szolgálhatok.

Ezen orgona-harmoniumok szép és izlésteljes faburkolatban vannak, a szállításra fogantyúkkal vannak ellátva, igen kevés helyet foglalnak el, könnyen szállíthatók, erőteljes s igen kellemes hanggal s különösen erős belszerkezettel bírnak, s hogy ezen orgona-harmoniumok a tanító urak és iskolák által is könnyen megszerezhetők legyenek, az árakat a legjutányosabban, következőképp állapítottam meg:

1-ső számú 4 oktáv 1 változattal, Expressió (puhafa szekrényben)	100	frt
1-ső A. sz. 4 " 1 " "	90	frt.
2-ik számú 4 1/2 " 1 " "	100	frt.
3-ik " 4 1/2 " 3 " Forte, Expressió, Forte	115	frt.
4-ik " 4 1/2 " 5 " Forte Sourdine, Express.-Tremblant,	125	frt.

A nevezett árak készpénz fizetés mellett értendőek, azonban részletfizetésre is elárulítom mely esetben az árak aránylag magasabbak. Minden hangszerért több évre írásbeli jótállás nyújtatik Uj és kijátszott bel- és külföldi zongorák, pianinók és harmoniumokból szintén dus raktárt tartok: valamennyi hangszert, miután a leghirnevesebb 37 gyár raktárát bírom, további csupán gyári-raktár-és raktár-helyiséget tartok, s azonfelül gyáros és kereskedő is vagyok, s a legkisebb haszonnal is beérem, jelentékenyen olcsóbban adhatom el, mint az érintett helyeken. Minden bármi néven nevezendő zongora-, orgona- és harmoniumjavítások és hangolások, mint minden egyáltalában e szakba vágó munkák, mindenkor a legjutányosabban s legjutányosabban eszközöltetnek. Kijátszott hangszerek becsoréltatnak vagy készpénzfizetés mellett átvétetnek. Megbízásokra mindenkor készséggel válaszoltatik.

Felette jutányos áron

kaphatók továbbá a következő háztartási cikkek:

Zárda szilvoriom. Nagyon régi és valódi szerémi
Zárda szilvoriomom számos utánzata legjobban bizonyítja annak kiváló, eddig felül nem mult minőségét 1 frt. 20 2 frt.
Valódi borovicska. 1 frt.
Valódi kölni-víz Johann Maria Farina, a valódi kölni-víz legrégebb készítője. 50 kr. 1 frt.
Fogtájás, rosz szájszag és a fogak tisztítására ajánlom dr. Hartung száj és fogvizét. 60 kr
Egészségi Closet-papíros. Olcsó és felette ajánlatos 1000 nagy lap 1 frt.
Mosdószappan. Glycerin fehér vagy sárga 1 doboz 12 nagy darab 2.— **Finom mandula-szappan.** 1 doboz, 12 nagy darab 2.— **Moschus-szappan.** 1 doboz, 3 nagy darab 1.— **Legfinomabb viola-szappan** 1 doboz, 3 drb. 1.50 **Legfinomabb rózsaszappan.** 1 doboz, 3 drb. 1.50 **Legfinomabb napraforgó-szappan.** 1 doboz, 3 drb. 1.— **Cocus-szappan.** 5 drbot tartalmazó 1/2 kil. csomag —.30 **Közönséges mosdószappan.** Legjobb minőségű 1 kiló — 40.
Kénes gyufa. 100 csom. 60 kr. **Szalon-gyufa** 100 csom. 65 kr. **Svéd-gyufa** 500 skat. 4 frt **Legfin. rózsaszínű szalon gyufa** 100 skat 1 frt 20. **Kis szalon gyufa** 100 skat 1 frt. **Viasz-gyufa** 1 tucat dobozzal 30 kr.

Valódi svéd zsír fénymáz a legjobb az eddig előállított fénymázak között. Használatnál sok vízzel hígítva s a bőrre kenve gyorsan a legszebb és legtartósabb fényt idéz elő. 10 skatulya 1 frt.

Zacherl, valódi perzsa rovarpora. Minden rovarnak, mint balhának, poloskának, sváb és orosz bogárnak, legyeknek, molyoknak, hangyáknak kiirtására. 1 kis csomag 20 kr. egy köz. cs 35, és nagy üveggel 1 frt.

Szoba- vagy virág-füst poralakban 1 levél 10 kr. 1 doboz 20 kr. 1 csom. 50 kr.

Angol padlólack. (Alap és fénymáz egyszerre.) Gyorsan szárad, mindennemű padlóra, egyszerre szint és fényt tartalmaz. Mindenki alkalmazhatja szakértelem nélkül, tehát nem kell szakmunkás. — A padlófényezéshez kizárólag ezen lackot ajánlom, mely 3 színben és pedig világos, közép és sötétsárga színben kapható. Kívánatra színmintát is küldök, 1 eredeti palack, körülbelül 1 kiló frt 1.50. Egy eredeti palackkal rendszeren 7—8 négyzetmétert lehet bevonni, tehát 1 szobához 2—3 üveg szükséges.

Ferencz-pálinka. (Jótállás a valódiságért) Sóval és anélkül, mint gyógyszer felhasználva Lee William angol által, különösen ajánlva rheumatikus bajok fej- és fülfájás, szemgyulladás ellen stb valamint fogtisztító és conserváló szerül. 1/2 literes üvegben frt —.80

Fogak és fogsorok

u. m. kaucsuk, vulcanit, celluloid és aranyba foglalt, amerikai zománefogakat készít olcsó áron kezesség mellett

DICK B. Budapest, VII., kerepesi-ut 12.

A legjobb és legegészségesebb

üditő-ital,

mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognaccal vagy növényi szörpökkel vegyítve kiűző ízű vegyületeket ad: a

MATTONI-FELLE
GISSHÜBLER
legfinizált égettyes
SÁVANYU-KUT

Itja a szomjat, hűsít és felfrísít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatása ell.n.

Bogdán József

kocsigáros

ajánlja több százra menő legújabb divatu kocsijait, ugy kész halottas kocsijait a legkedvezőbb feltételek mellett, még **részletfizetésre** is.
Gyár: **Budapest, IX., Páva-utca 10-12** Rak-tárak: **IX., Páva-utca 7. sz. és Muzeum-körút 10 és 19. szám.**

Bódog testvér,

a ker. iskola-testvérek bécsi titkára, felkéri a t. olvasókat, ha valaki neki **elhasznált bélyegeket** küldhet, köszönettel fogja venni. Ő ugyanis az osztrák-magyar monarchia keresztény tanítói képzésére alakult társulat (Bold. de la Salle műve) érdekében gyűjti azokat. Az ekként közreműködő tagok ezzel látszólag csekély, de mégis nagy szolgálatuk által Isten dicsőségére a jó tanítók kiképzésében nem kis segílyt nyújtanak. — A jó Isten egy ital vizet is bőségesen fog megjutalmazni, és sok kicsi sokra megy.

(Czim: **BÉCS, IX. kerület, Waisenhaus-utca 5. szám. Cs. klr. árvaház.**)

„THE GRESHAM” életbiztosító - társ. Londonban.

Ausztriai fiók: Bécs, Gizellastrasse 1., a társaság saját házában.

Magyarországi fiók: Budapest, Ferencz József-tér 5. és 6. szám, a társaság saját házában.

A társ. vagyona 1888. jun. 30. frk 102.849,222.47
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1888. jun. 30. 19.161.290.73

Kifizetések biztosítási és járadéki szerződések és visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) több mint frk 205.158.040.—

A legutóbbi tizenkét hónapi üzleti idő alatt a társaságnál frk 50.971.150.—

értékig nyújtattak be ajánlatok, mi által a társulat fennállása óta benyújtott ajánlatok összértéke 1.561,757.680.— értékre megy.

Tervezetek és minden közelebbi felvilágosítások az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb városában az ügynök urak és a magyar és osztrák fiókok által adtnak.

Esztergom-vármegyei írók koszorúja.

— Pályadíjjal kitüntetett mű. —
Irta:

Zelliger Alajos.

— A szerző sajátja. —

1888. 8-rét, VIII + 265 lap.

Ára 2 frt.

Megrendelhető szerzőnél **N a g y s z o m b a t - b a n** (Pozsony megye.)

Üvegfestészeti mű-intézet.

Ligeti és Radó

Budapest IV., Papnövelde-utca 6.
Minden féle mű-üvegfestmények templomok számára, mint: szőnyeg és mozaik ablakok, képes jelenetekkel, vagy anélkül.

Architectur és figurális ablakok

historiai jelenetekkel, modern, antik s minden létező egyházi styl szerint, kezesség és jótállás mellett készíttetnek és pedig ugy, hogy a megrendelő személyesen is meggyőződhetik a magunk által készített munkálatokról.

Festett salon ablakok

figurális képekkel és családi címekkel. **Lépcsőház-ablakok mindenféle kivitelben.** Régi üvegfestmények restaurálása és imitálása, valamint égethető festmények és tárgyak égetésre elvállaltatnak.

Részletfizetéseket is elfogadunk.

A munkadíj, a kivitel minősége szerint □ m. kint 8—100 frtig változik, a berakást is beleértve. Tervrajzokat és költségvetést postafordultával küldünk. Az árak utáni tudakozódás alkalmával nagyon kívánatos, hogy a festéssel ellátandó úr magasága és szélessége közöltessék.

WATERBURY-

Remontoir zsebóra á 650, Remontoir chronom. á 925.

Ébresztő-órák különféle árban.

A világ legjobb órái.

Tokjaik, alany-czüstből, mindig fehérek maradnak; járásuk pontos, szerkezetük tartós, külsejük csinos.

3 évi kezességgel adatkak el

a magyarországi főraktár és javítóműhely által

HOTTELMANN A. Budapest

főraktár:

fióküzlet:

V., váci-körut 28/I. szám a.

IV., koronaherczeg-utca 5.

Nagy választékos raktár japán és china-árakban.

Kitünő tea.

... hogy a múlt évi okt. 27-én Öntől vásárolt „Waterbury remontoir-zsebóra“ igen pontosan jár és a czélnak teljesen megfelel. Győr-Kis-Megyer, 1888. jul. 31-én. Kiváló tisztelettel. **Tamásy Lajos**, urad. kasznár.

GRÜNBAUM ARMIN

könyvkereskedése, papír-, író- és rajzszerkek gyári raktára
Budapest, Muzeum-körut 15.

Az iskola év kezdetén bátorkodom **könyvkereskedésemet**, papír-, író-, iskolai szerkek, tan-szerkek és térképek, valamint mindennemű **iskolai könyvek** beszerzésére lelkiismeretes és gyors kiszolgálására felajánlani.

Rendkívül kiterjedt készletem lehetővé teszi a megrendeléseket beérkezettük után azonnal elintézni; és így nagyra becsült vevőim a reklamá-lás és várakozás kellemetlenségeitől megvan-nak kímélve.

Csupán nagyrabecsült vevőim kényelmére rendeztem be papír és mindennemű írószerekből gyári raktárt, mivel így a kettős és drága posta-bért meglehet takarítani. Azon t. vevőimnek, kik minden könyvszükségeiteket nálam fedezik, a papír áruknál oly engedményt nyujtok, hogy elárutással járó fáradságukat dusásan kárpótolja.

Nagyobb rendeléseknél szegény tanulók szá-mára **ingyen** küldök könyveket és írószereket.

Azonkívül bárhol és bárki által ajánlott könyvek és zeneművek eredeti áron nálam is kaphatók. Csomagolási díjat nem számítok fel.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Az uzsorás áldozata.

Társadalmi beszély. J. Bernhard nyomán németből **dr. Komlóssy Ferencz**
8-rét. XI + 174 lap. ára 60 kr.

Ifj. NAGEL OTTO

könyvkereskedése **Budapest, Muzeum-körut**, a nemzeti színház bérházában.

Bevezetésre ajánlatos népisk. tankönyvek:

Módszeres tornatanítás. Népiskolai tornagyakorlatok írták

HORVATH F. és JUHÁSZ Gy. Ára 40 kr.

Népiskolai földrajz Irta: BARNA J. fővárosi tanító, I. rész a népiskolák IV. osztálya számára. Kemény kötésben ára 20 kr.

Népiskolai földrajz, Irta: BARNA J. főv. tanító II. rész a népisk. V. oszt. számára. Kemény köt. ára 20 kr.

Népiskolai földrajz. Irta BARNA J. fővárosi tanító, III. rész a népiskolák VI. osztálya számára. Kemény kötésben ára 20 kr.

Magyarország története párhuzamosan **alkományunk vázlatával** és a főbb világesemények függelékével az újabb miniszteri tanterv alapján, írta BARNA J. főv. tanító Harmadik kiadás. Kemény köt. 30 kr.

Népiskolai számtan. I. rész, a népiskolák II. osztálya számára írták VIRÁG JÓZSEF és WALTER K. fővárosi tanítók Kemény kötésben ára 15 k

Népiskolai számtan. II. rész, a népiskolák III. osztálya számára, írták VIRÁG J. és WALTER K. főv. tanítók Kemény kötésben ára 20 kr

Népiskolai számtan. III. rész, a népiskolák IV. osztálya számára. Írták VIRÁG J. és WALTER K. főv. tanítók. Kemény kötésben ára 20 kr.

Népiskolai számtan IV. rész, a népsk. V. és VI. osztály számára. Írták VIRÁG J. és WALTER K. fővárosi tanítók. Kemény kötésben ára 40 kr.

Az egyenletek megfejtése népszerű modorban. — Irta SCHWARZ M. állami tanító, a népiskolák V., VI. osztályai és polgári iskolák számára 40 kr.

Német nyelven:

Leitfaden zum richtigen Denken, Sprechen und Schreiben írta FLESCHE M. fővárosi tanító, I. Theil, für die unteren Jahrgänge der Volksschule. Második kiadás. Kemény kötésben ára 30 kr.

Leitfaden zum richtigen Denken, Sprechen und Schreiben, írta FLESCHE M. főv. tanító, II. Theil, für die oberen Jahrgänge der Volksschule. Kemény kötésben ára 30 kr.

Az itt elősoroltakon kívül **valamennyi** iskola és más könyv általam jutányos áron beszerezhető. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

■ Kimerítő könyvárjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.